

"In den beginne schiep..."

Daarover zo meer, maar: had Eva de paradijselijke appel ook kunnen laten hangen? Het leven blijft keuzes maken, zo ook met hét muzikale decembercadeau van 2009: het oratorium *Die Schöpfung* van Haydn, in een nieuwe opname onder dirigent René Jacobs.

Als u de feestverpakking los heeft, treft u een fraai ontworpen boxje aan. Bij het openen daarvan kunt u zich eerst verdiepen in het oeuvre dat de Belgische dirigent voor Harmonia Mundi heeft opgenomen. De oogst is indrukwekkend, ook zonder dat de bekroonde opnamen worden uitlicht. Volgt het bekende boekje met toelichtingen en zangteksten,

"...en er was licht."

Zeker, want daaronder volgt een dvd met de *making of*. Net als met een boek en de verfilming daarvan geldt: welke eerst? Voor de muziekliefhebber die wil weten hoe het opnemen van klassieke muziek gaat, komt deze visuele bonus van twintig minuten mooi uit. Aardig ook te zien dat de producer een belangrijke rol speelt in het perfect krijgen van de opname. Wat rest is de zwartkartonnen, opklapbare bodem... en ja, dan kan de Schepping waarlijk haar aanvang nemen!

Omdat Haydn, kampioen van strijkkwartet en symfonie, in 1809 overleed, is het dit jaar Haydnjaar. Was alleen de orkestrale opening van *Die Schöpfung* overgeleverd, dan nog zou hij als de grootste symfonicus van zijn tijd moeten gelden. De astrofysica is het antwoord nog steeds schuldig, maar Haydn wist wel raad met de borrelende oersoep, en in zijn spoor het Freiburger Barockorchester. Wat een orkest! Hoewel de Schep- per het Woord dan nog niet heeft geleverd, fluisteren de engel Uriël (tenor Maximilian Schmitt) en het RIAS Kammerchor over de ledige aarde. Als uw luidsprekers het aanknallende Licht hebben overleefd, bevindt u zich in de eerste schepingsdag.

De in Leiden geboren Weense diplomaat en keizerlijke bibliothecaris Gottfried van Swieten voorzag Haydn van een geniaal libretto op basis

van vooral het Bijbelboek Genesis. In de eerste twee delen komt al wat levend op aarde terechtkwam voorbij. Onder feestelijke koorklanken schept God het firmament. De engel Rafaël (bariton Johannes Weisser) vermeldt de scheiding tussen water en land, waarna de engel Gabriël (sopraan Julia Kleiter) een lofzang op de Schepper aanheft. Bruisend water, grazige weiden en een lyrische koor-

fuga als dank voor al dat fraais voltooien de derde dag. Dan, vanuit prachtig orchestraal contrapunt, doet hare majesteit de Zon haar intrede, gevolgd door de milde Maan. Koor en engelen storten zich in de finale van de vierde dag, die zo uit een opera van Mozart lijkt weggelopen. In deel II komen de dieren in zee, in de lucht en op het land aan bod. Gabriël bezingt de vogels, Rafaël de vissen, en in een heerlijk engelen-terzet

krioelen ze in een tableau vivant. Haydn en Van Swieten hebben nog veel meer voor u in petto, maar wij spoelen snel door naar het onvermijdelijke: Uriëls uitgebreide toonschildering van de mens, een afsluitend koor waarin Haydn's bewondering voor Händel goed hoorbaar is. Dan een dag rust, en dan ...

Een cadeau moet een verrassing blijven. We mogen hier wel concluderen dat als Haydn's klassieke verklanking van de menselijke liefde waarheid was geworden, de NAVO er niet was geweest.

DOOR ARJAN VAN DIJK

HAYDN WIST WEL RAAD MET BORRELENDE OERSOEP

De Schepping IN BEELD & GELUID

JOSEPH HAYDN
Die Schöpfung
Julia Kleiter, Maximilian Schmitt, Johannes Weisser,
RIAS Kammerchor, Freiburger Barockorchester
o.l.v. René Jacobs
HARMONIA MUNDI HMC
992039.40 (2 CD'S + DVD)